

Indhentelse af oplysninger i henhold til skattekontrolloven i strid med retsplejelovens retssikkerhedsbestemmelser

Udtalt, at de beføjelser, som skattekontrolloven hjemler de skattelignende myndigheder med hensyn til fremskaffelse af oplysninger, ikke er i overensstemmelse med retsplejelovens retssikkerhedsbestemmelser.

FOB nr. 88.168

Henledt Skattedepartementets opmærksomhed på, at de rejste spørgsmål ville kunne indgå i det forslag til en skatteforvaltningslov, som regeringen ifølge statsministerens redegørelse i Folketinget den 4. oktober 1988 agtede at fremsætte.

(J. nr. 1988-1615-220).

På baggrund af en konkret sag, som jeg havde haft under behandling vedrørende indhentelse af oplysninger fra sygeforsikringer i henhold til skattekontrollovens § 8 D, fandt jeg under henvisning til ombudsmandslovens § 6, stk. 5, at burde henlede Skattedepartementets opmærksomhed på følgende:

»Skattekontrolloven indeholder i afsnit II (§§ 6-11) nærmere bestemmelser om erhvervsdrivendes, forsikringssekskabers, bankers og andres pligt til at meddele de skattelignende myndigheder oplysninger til brug for skatteligningen. I medfør af § 8 D - som den konkrete sag drejede sig om - er bl.a. bestyrelser for selskaber m.v. pligtige på forlangende at meddele de skattelignende myndigheder »alle de oplysninger, der kan tjene disse myndigheder til vejledning ved udførelsen af deres hverv«. Det forudsættes naturligvis, at oplysningerne er af ligningsmæssig betydning.

Pligten til at afgive oplysninger i henhold til de nævnte bestemmelser kan i vidt omfang i medfør af lovens § 9 om fornødent fremtvinges ved pålæg af en daglig bøde, ligesom undladelse af at afgive oplysninger kan straffes i medfør af lovens § 14, stk. 2.

Undersøgelser med hjemmel i skattekontrolloven sker med henblik på ligningsmæssig kontrol, men de oplysninger, der indhentes, kan eventuelt tillige tjene de skattelignende myndigheder til vejledning om, hvorvidt der

eventuelt skal iværksættes en strafferetlig efterforskning, og oplysningerne vil i givet fald kunne anvendes under en straffesag.

I den konkrete sag fremgår det af akterne, at straffesag har været overvejet. Jeg henviser herved til notat af 12. september 1983, side 5, hvor det er anført:

»at sagen for ..., bortset fra skattepligtsspørgsmålet, som må anses af overordnet betydning, indeholder mange andre forhold, der giver anledning til, at der rejses skattekontrollovssag såvel for ... som for visse af de ansatte ...«, samt til revisorens afsluttende bemærkninger i marts 1986, side 13:

»... En afklaring af spørgsmålet om *evt. rejsning af ansvarssag* bør også under denne synsvinkel fremmes mest muligt.

... Det kunne måske i denne forbindelse også bringes i forslag, at rets-sagsafdelingen blev forespurgt med hensyn til spørgsmålet om rejsning af eventuel ansvarssag.

...«

De beføjelser, som de skattelignende myndigheder har i medfør af **skattekontrolloven**, rejser efter min opfattelse nogle principielle betænkeligheder. Oplysningspligten i henhold til **skattekontrolloven** indebærer, at de skattelignende myndigheder i realiteten vil kunne gennemføre en strafferetlig efterforskning uden iagttagelse af retsplejelovens regler herom. De beføjelser, som skattekontrolloven hjemler de skattelignende myndigheder med hensyn til fremskaffelse af oplysninger, er ikke i overensstemmelse med retsplejelovens retssikkerhedsbestemmelser, bl.a. princippet i § 752 om, at en »sigtet« ikke har pligt til at udtale sig.

De nævnte spørgsmål er behandlet i **betænkning nr. 1039/1985** om tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. På side 154-55 i betænkningen er bl.a. anført:

»...

Som det fremgår af beskrivelsen af gældende ret i afsnit 4.1.1., er de beføjelser, der er tillagt tilsynsmyndighederne, af meget forskellig karakter - spændende fra meddelelse af oplysninger til brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden. Udvalget finder ikke i øvrigt at kunne give en en-

tydig beskrivelse af, hvornår man bør undlade at anvende de almindelige tilsynsbeføjelser, når en strafferetlig forfølgning er under opsejling eller eventuelt påbegyndt. Man kan dog supplerende pege på, at anvendelsen af beføjelserne skal være *nødvendig af hensyn til kontrollen med, at gældende bestemmelser overholdes*. Beføjelserne må således ikke anvendes i videre omfang end »nødvendigt«, og heri må i hvert fald kunne indlægges, at en omgåelse af strafferetsplejens regler ikke må forekomme. De beføjelser, hvor sådanne problemer formentlig især vil kunne opstå, er meddelelse af oplysninger, jf. afsnit 4.1.1.1. (»selvinkriminering«) og undersøgelse af regnskaber, forretningsbøger, korrespondance m.v., jf. afsnit 4.1.1.3. Disse problemer opstår især i skatte- og toldsager, hvor de oplysninger, der indhentes med henblik på lignings- og afgiftsmæssige afgørelser, normalt er de samme, der danner grundlag for vurdering af, om der bør rejses strafferetlig tiltale. Ved de øvrige indgreb er problemet næppe stort.

Det må således være udelukket at omgå de straffeprocessuelle regler og anvende de almindelige tilsynsregler i tilfælde, hvor man rent faktisk har forsøgt at anvende straffeprocessuelle indgreb, men ikke har kunnet opnå rettens tilladelse hertil. En omgåelse vil endvidere kunne forekomme i tilfælde, hvor de faktiske forhold ligger klart, men hvor problemet alene er, om en handling kan tilregnes den pågældende som strafbar. Det vil i et sådant tilfælde således være uantageligt, hvis man f.eks. anvender særlovgivningens regler om pligt til at meddele oplysninger til at søge fremskaffet en forklaring fra en senere tiltalt, der efter straffeprocessuelle regler ikke har pligt til at udtale sig.

...«

Med hensyn til gældende regler er i betænkningen side 156 anført, at rækkevidden af disse regler må afklares ved konkret fortolkning. Der kan dog ikke straffes for at nægte at give oplysninger, hvis den pågældende må anses for »sigtet« i straffeprocessuel henseende.

Jeg kan tilslutte mig de betæneligheder, som er kommet til udtryk i betænkningen side 154-55.

Jeg har bemærket, at statsministeren i sin redegørelse i Folketinget den 4. oktober 1988 har tilkendegivet, at regeringen agter at fremsætte forslag til en skatteforvaltningslov i folketingsåret 1988-89. Jeg henleder Skattedepartementets opmærksomhed på, at de ovenfor rejste spørgsmål vil kun-

ne indgå i et sådant forslag, og jeg har samtidig hermed gjort Folketingets Retsudvalg bekendt hermed.«

Skattedepartementet sendte mig kopi af skatteministerens skrivelse af 1. februar 1989 til Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg, hvori ministeren meddelte, at en revision af reglerne om oplysningspligt over for skattemyndighederne, således at de harmonerer bedre med principperne i retsplejeloven, ville indgå i det forslag til skatteforvaltningslov, som ministeren agtede at fremsætte i næste folketingssamling.

Jeg meddelte herefter Skattedepartementet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.